Ένα Σύντομο Σχόλιο για την Υπόθεση της Ηριάννας…

Νίκος Κατσιαούνης

Είναι απορίας άξιο πώς μερικές φορές το ίδιο το σύστημα μπορεί να φτάσει στην αυτογελοιοποίησή του ώστε να αξιώσει τη βουλιμία του για ισχύ. Ακόμη και σε ένα καράβι μισοβουλιαγμένο, όπως είναι το εν Ελλάδι κράτος, υπάρχουν μέρη του μηχανισμού που λειτουργούν. Που τροφοδοτούν τη μηχανή ώστε να μη βουλιάξει ολοκληρωτικά. Και το δικαστικό σύστημα λειτουργεί. Έχει μετατρέψει την αξίωση για δικαιοσύνη σε αξίωση για ισχύ. Μια χαρά λειτουργεί και μια χαρά διασφαλίζει τα συμφέροντά του. Ας πούμε ότι αποδίδει και δικαιοσύνη. Έστω και την άνισα θεσμισμένη σε μια ετερόνομη κοινωνία. Όμως όχι εκεί που μπορεί να θιγούν τα συμφέροντά του ή να χαλάσουν τα «τακιμιάσματα» με τις άλλες δύο «θεμελιώδεις και διακριτές» εξουσίες: τη νομοθετική και την εκτελεστική -αν φυσικά ισχύει ακόμη η θεμελιώδης για τη νεωτερικότητα διάκριση των εξουσιών.

Στην περίπτωση της Ηριάννας η απόφαση του δικαστηρίου στηρίζεται σε δύο πιθανές αιτιολογίες.

Η πρώτη έχει να κάνει με μια σαφή και πλέον ορατή μετατόπιση του πολιτικού συστήματος σε αυταρχικότερες μορφές άσκησης της κατασταλτικής πολιτικής. Κοντολογίς, δεν χρειάζεται να υπάρχουν και τρανταχτά στοιχεία για την ποινική καταδίκη ανθρώπων που πολιτικά στέκονται απέναντι στο κυρίαρχο παράδειγμα. Αν η κοινωνικοπολιτική συνθήκη υπαγορεύει στους κρατούντες τον αυταρχισμό ώστε να περιοριστεί ή να αποτραπεί η ένταση της κοινωνικής αντιπαράθεσης, τότε τα στοιχεία για την καταδίκη παίζουν τον ρόλο του διακοσμητικού στοιχείου. Ο κατηγορούμενος θα υποστεί την τύχη του ασχέτως της νομοθετικής ρύθμισης.

Η δεύτερη πιθανή αιτιολογία έχει να κάνει με τις

ενδοσυστημικές συγκρούσεις που εμφανώς λαμβάνουν χώρα μέσα στις δομές του πολιτικού συστήματος. Η αλλαγή της σκυτάλης στην εκτελεστική εξουσία έχει οδηγήσει σε μεταλλάξεις και αλλαγές (μικρές αλλά υπαρκτές) τον συνασπισμό εξουσίας. Οι ομάδες συμφερόντων (συνήθως ιδιωτικών) των διαφόρων ομάδων των ελίτ αναπροσαρμόζονται στα καινούργια δεδομένα με νέες αξιώσεις ή διεκδικήσεις. Η κυβέρνηση άλλαξε και το σύστημα αναδιπλώνεται. Αν δεν υπάρχει συμφωνία, τότε τη λύση θα τη δώσει ο νικητής της σύγκρουσης. Το βασικό είναι η επίγνωση του ποιος είναι ο φίλος και ποιος ο εχθρός. Παρ' όλη την παρέμβαση της κυβέρνησης στο θέμα της Ηριάννας, από στελέχη του Σύριζα μέχρι τον υπουργό Δικαιοσύνης Κοντονή και τον ίδιο τον Τσίπρα, η δικαστική εξουσία επέλεξε να μην υποκύψει στις πιέσεις και να απορρίψει το αίτημα της Ηριάννας και του Περικλή. Προφανώς η ανάγκη για πίεση στις ενδοσυστημικές κόντρες είναι μεγαλύτερη.

Ο σκοπός αγιάζει τα μέσα και το γεγονός ότι η δικαστική εξουσία επιλέγει την αυτογελοιοποίησή της μάλλον πρέπει να εγείρει σοβαρά ερωτήματα. Ο (νέο)συντηρητισμός στην πλειοψηφία του δικαστικού σώματος αποτελεί κάτι το δεδομένο και μόνο οι τυφλοί δεν μπορούν να το δουν. Άνθρωποι ξεκομμένοι από την κοινωνία, κλεισμένοι μέσα στο θεσμικό τους καβούκι, αριβίστες και λάγνοι της εξουσίας, θεωρούν ότι επιτελούν το μέγιστο κοινωνικό έργο. Το «υψηλό μορφωτικό επίπεδο» των εκλεκτών τούς έχει οδηγήσει στο να μετουσιώσουν τα χρόνια φυλακής με τα στραγάλια. Έτσι, τα μοιράζουν αφειδώς και αδιακρίτως, λες και μοιράζουν στραγάλια στον κόσμο ή τα χρόνια φυλακής είναι διακοπές. Αν η καλύτερη άμυνα της δημοκρατίας είναι η αυτοκατάργησή της, σήμερα η αυτοκατάργηση περνάει και μέσα από την (αυτό)γελοιοποίηση. Πώς αλλιώς θα μπορούσε να καταδικαστεί η Ηριάννα και πολλοί ακόμη χωρίς κανένα ουσιαστικό στοιχείο; Για ποιον νομικό πολιτισμό μιλάμε και κουραφέξαλα; Και όσοι συνεχίζουν να τον επικαλούνται σήμερα περισσότερο στρουθοκαμηλίζουν παρά προωθούν μια θετικώς διακείμενη Πολιτεία.

Από την άλλη η κυβερνητική εξουσία βγάζει τις καταγγελίες της και νομίζει ότι έτσι καθάρισε. Μετά από την αφελή προσπάθεια να στείλει δύο στελέχη της στις κινητοποιήσεις για την Ηριάννα (δεχόμενοι τη δικαιολογημένη μήνη των συγκεντρωμένων), ξεκίνησε ένα γαϊτανάκι καταγγελιών προς το δικαστικό σύστημα. Ωραία μέχρι εδώ. Μήπως, όμως, νομίζει ακόμη ότι είναι πολιτικό γκρουπούσκουλο που αρέσκεται σε έναν αγώνα ανακοινώσεων, καταγγελιών και υποστηρίξεων; Ξέχασε ότι έχει τη δυνατότητα νομοθεσίας; Ότι μπορεί να αλλάξει το νομοθετικό πλαίσιο; Ότι μπορεί να σταματήσει τη ζοφερή πραγματικότητα να στέλνονται άνθρωποι στη φυλακή για πολλά χρόνια και για λόγους ιδεολογικής και πολιτικής αντίθεσης με τη σημερινή πραγματικότητα; Τι ήταν οι ποινές στους «Πυρήνες της Φωτιάς» πέρα από μια εκδικητικού τύπου συμπεριφορά των διωκτικών μηχανισμών; Υπήρχαν πράξεις που ποινικά διώκονται, αλλά όχι με ένα τσουβάλι χρόνια στη φυλακή.

Τι είναι η συνεχής άρνηση στον Δημήτρη Κουφοντίνα, τον Κώστα Γουρνά και σε πολλούς άλλους για άδεια; Θα πει κάποιος: «Εκεί τα πράγματα είναι δύσκολα, εμπλέκονται και οι Αμερικάνοι». Φοβού τους μαρξιστές και δώρα φέροντες. Σήμερα η επίκληση του μαρξιστικού εποικοδομήματος από στελέχη και παλιά think tank της εγχώριας μαρξιστικής παράδοσης που εμπλέκονται στην κυβέρνηση, τα οποία βομβάρδιζαν επί δεκαετίες με στρατηγικές για επανάσταση το φιλοθεάμον ελληνικό κοινό, αγγίζουν τα όρια του τραγέλαφου. Η αυτογελοιποίηση λοιπόν δεν είναι ίδιον του δικαστικού συστήματος αλλά και του κυβερνητικού.

Πάντως, όπως και να έχει, το πρόβλημα του πολιτικού οικοδομήματος είναι φανερό. Αδυναμία λειτουργίας και καισαρικές λογικές στην άσκηση πολιτικής.

Μέσα σε ένα γενικευμένο κλίμα κοινωνικής σήψης, αποχαύνωσης και παραίτησης, κάπου ανάμεσα στο λαϊκό προσκύνημα πεπαλαιωμένων ιερών καστάνων και τη λατρεία των νέων ηρώων του Έθνους που προέκυψαν πανηγυρικά από το Surviror, μέσα σε αυτή τη ζοφερή πραγματικότητα ένα ελάχιστο μέρος της κοινωνίας ευτυχώς αποτυπώνει μια άλλη αξιοπρέπεια. Και αυτό είναι πάρα

πολύ σημαντικό. Έστω και για την ώρα, αυτό το ελάχιστο ραγίζει τη βιτρίνα της κοινωνικής μαλθακότητας. Συνήθως οι ευαίσθητοι νευρώνες της κοινωνίας είναι τα κινήματα που αντιλαμβάνονται ότι αυτό που σήμερα καλύπτεται από τον μανδύα του μεμονωμένου και του εφήμερου δεν απέχει και πολύ από το να αποτελέσει αύριο μια νέα πραγματικότητα. Και τα μηνύματα που έρχονται από όλο τον κόσμο δυστυχώς οδηγούν σε ένα νέο παράδειγμα που πόρρω απέχει από μια πιο δημοκρατική διαχείριση, αλλά ακριβώς το αντίθετο.

Ας ελπίσουμε οι κοινωνικές πιέσεις και οι συσχετισμοί να ευνοήσουν ώστε η Ηριάννα, ο Περικλής και πολλοί άλλοι που διώκονται φρονηματικά ή λόγω κοινωνικών σχέσεων να δουν το φως της ελευθερίας. Για τη δικαστική και κυβερνητική εξουσία κάθε ελπίδα για αλλαγή τους σήμερα μόνο αφέλεια μπορεί να υποδηλώνει. Η δομή είναι πλέον συγκεκριμένη, καθορισμένη εδώ και πολλά χρόνια στο να λειτουργεί με συγκεκριμένο τρόπο. Τα όριά τους τα έχουν δείξει. Όταν μας φτύνουν ας μη λέμε ότι βρέχει… Αλλά οι καιροί δεν είναι αθώοι και έχουμε μεγάλη ευθύνη ως άτομα και ως κοινωνία… Ευθύνη και για το καλύτερο και για το χειρότερο…